

ПОЛІТИЧНИЙ СПІЧРАЙТИНГ ЯК ОСОБЛИВА PR-ТЕХНОЛОГІЯ

Донецький національний університет імені Василя Стуса

Анотація

Проаналізовано політичний спічрайтинг як ефективну технологію. Визначено, що спічрайтинг впливає на імідж політика, свідомість громадян. Розвиток технології дозволяє політику охопити значну аудиторію громадян, але й стимулює політичного діяча до уважного ставлення до власних обіцянок і спічрайтингу.

Ключові слова: спічрайтинг, політичний спічрайтинг, політичний піар, політичний імідж, спічрайтер.

Abstract

The article analyzes speechwriting as an effective technology. It is determined that speechwriting influences the image of a politician, the consciousness of the citizens. The development of the technology allows the politician to reach out to a wide audience, but at the same time it stimulates the political figure to treat his promises and speechwriting responsibly.

Key words: speechwriting, political speechwriting, political PR, political image, speechwriter.

Політичні діячі у XXI столітті повинні постійно підтримувати комунікацію з різними соціальними групами, бути публічними через повідомлення, виступи та звернення, дбати про свій позитивний імідж. Сьогодні такою специфічною технологією виступає політичний спічрайтинг. Під цим поняттям мають на увазі техніку підготовки та написання PR-тексту, призначеного для усного виконання політичним діячем базисного суб'єкта PR, а також консалтинг політика з організації публічного виступу. Актуальність вивчення цієї теми обумовлена тим, що спічрайтинг політика відображає як позицію діяча, так і стратегію, впливає на формування як особистого іміджу, так іміджу держави (коли суб'єктом політика виступає президент, прем'єр-міністр та ін.).

Аналізу окресленої проблеми присвячені праці вітчизняних і зарубіжних науковців. Зокрема, заслуговують на увагу дослідження Н. Гоманькова, О.Ісайкіної, А. Кривоносова, Г. Почепцова, А. Колеснікова та ін. Цікавими для нашого дослідження є філологічні праці, в яких детально проаналізовані лінгвориторичні засоби, які справляють потужний психологічний вплив на слухачів.

Проте, враховуючи потребу теоретико-практичного осмислення політичного спічрайтингу як технології впливу на свідомість громадян, актуальність теми дослідження є безсумнівною.

Спічрайтинг можна розглядати як комунікативну технологію, так і професію, відповідно, він має особливі характерні риси у різні періоди свого розвитку: існує з часів виникнення писемності; риторика історично передувала спічрайтингу (і нині ці мистецтва доповнюють і обумовлюють одне одне); спічрайтинг як технологія консультування сформувалася у XX ст. і не має систематизованої теоретичної бази.

Сьогодні написання текстів виступів, презентацій, доповідей це, здебільшого, професійний обов'язок особливого розряду фахівців – спічрайтерів. Хоча є політичні діячі, які самостійно працюють над своїми промовами. Проте це є виключенням. Вважається, що першими спічрайтерами були Коракас і Тісій, двоє кмітливих афінян, що жили в V ст. до н.е. Коракас був основоположником античної риторики, його відома теза: «Красномовство – це служниця переконання». Він першим поділив промову на частини: вступ, виклад теми з обґрунтуванням її тез, заключення. Коракас і Тісій усвідомлювали можливість, що відкрились перед ними, тому що ораторське мистецтво набувало все більшого значення в Стародавній Греції. Коли люди почали виступати на церемоніях, в законодавчих зборах і судах, – з'явилась необхідність у професійно написаних промовах. Багато з тих, кому належало виступати, розуміли, що їм не вистачає або часу, або здібностей, щоб чітко сформулювати свої думки. Тому вони наймали досвідчених практиків, вчителів, логографів, які підбирали слова, темп виголошення, будували текст для оратора так, щоб йому повірили.

Сьогодні написання текстів виступів, презентацій, доповідей це, здебільшого, професійний обов'язок особливих фахівців – спічрайтерів. Спічрайтер (від англ. speech – мова, промова і англ. write – писати) – рід занять людини, яка готує доповіді та промови для посадовців, бізнесменів,

публічних людей [1, с. 12]. Політичний спічрайтинг можна розглядати і як процес створення тексту, який готується для публічного проголошення або виступу політика перед аудиторією. Тобто політичний спічрайтинг є особливою PR-технологією, що використовується для оптимізації комунікації між політичним діячем і громадянами, для покращення власного іміджу, для впливу на громадську думку тощо.

Спічрайтери, на відміну від копірайтерів, створюють аналітичні матеріали, розраховані не для певного рекламування або PR-просування, а для роботи з аудиторією, популяризації теми, пояснення тих чи інших фактів і подій для значної кількості людей. Вони повинні тонко відчувати як аудиторію, так і спікера, який буде озвучувати створений текст.

Останнім часом помітна тенденція до відокремлення спічрайтингу від PR, зростає попит на спічрайтерів у галузі політики. Саме аналітика і глибоке розуміння процесів роблять спічрайтера незамінним у будь-якій організації. Крім того, йому необхідно бути досвідченим користувачем персонального комп'ютера, володіти такими особистими якостями як і комунікабельність, стресостійкість та вміння працювати в команді.

Сутністю спічрайтингу виступає узаконений і добровільний плагіат. Головне для спічрайтера – зрозуміти потреби аудиторії і максимально під неї підлаштуватися, буквально «одягнути» думки політика-замовника у гарну правильну форму і забезпечити тим самим вигранный виступ. Слід зазначити, що відмінною рисою політичного спічрайтингу є його постійність. Якщо бізнесові, громадські та інші організації і компанії можуть використовувати послуги спічрайтера епізодично – у разі необхідності створити фахову комунікацію, то політичні лідери практикують тримати спічрайтерів у штаті працівників свого апарату.

У США президентський спічрайтинг як окремий напрямок з'явився за часів президента Уоррена Хардінга, який правив з 1921 по 1923 рік: він найняв «літературного клерка». Перший повноцінний спічрайтер з'явився при Ейзенхауері – розквіт радіо і телебачення вимагали більш якісних і опрацьованих текстів. З тих пір промови кожного американського президента готуються із залученням низки фахівців – у фокус-групах аналізується прийнятність тих чи інших слів, а експерти оцінюють, що і як треба змінити у поведінці самого політика. Спічрайтинг, який готує промови для президента США, вважається досить впливовою фігурою. Так, колишній спічрайтер Обами Джон Фавро, який посприяв перемозі свого боса на виборах у 2008 році, у 2009 році увійшов до списку 100 найвпливовіших людей світу за версією журналу Time. Журнал GQ, в свою чергу, включив його у ряд 50 наймогутніших людей у Вашингтоні.

Незважаючи на те що Б. Обама, автор трьох книг, сам писав значну частину своїх текстів, зміна спічрайтера відбилася на стилі його промов. Як зазначає The New York Times, якщо при Фавро президент під час виступів часто змальовував загальні картини того, що відбувається, то при його наступникові, Коді Кінані, він набагато частіше вдається до історій простих людей для ілюстрації своїх слів. Інавгураційну промову обраного президента США Дональда Трампа написав спічрайтер Стівен Міллер. Як зазначає видання Politico, стиль мови та ідеї обох чоловіків надзвичайно схожі. Особлива потреба у спічрайтингу виникає під час виборів, коли публічна презентація політика виходить на перший план. На хвилі підвищеного попиту залучають і журналістів, які часом виявляються блискучими спічрайтерами.

Стосовно спічрайтингу діючого Президента Петра Порошенка, то за його промови відповідає Олег Медведєв. Аналізуючи тексти Петра Порошенка за допомогою контент-аналізу, ми дійшли висновку, що промови написані простою мовою, зрозумілою звичайному слухачу. Однак виступи, адресовані зарубіжній аудиторії, більш складні. Це означає, що промови на міжнародних конференціях або в якості запрошеного оратора розраховані на аудиторію більш високого освітнього рівня. Меседжі для української та зарубіжної аудиторій схожі. У виступах перед українцями риторика Порошенко зміщується у ліву частину політичного спектра, а перед зарубіжними журналістами або політиками – трохи вправо з деякими варіаціями в динаміці за часом. Різниця в політичних позиціях пов'язана також із певними темами й ситуаціями. Наприклад, в економічних і соціальних питаннях Президент демонструє ліві позиції, а під час звинувачень у терактах вони зміщуються вправо [3].

Отже, політичний спічрайтинг є дієвою технологією впливу на свідомість громадян. При побудові промови враховуються характеристики аудиторії, наявна суспільно-політична ситуація, актуальні теми. Особливість політичного спічрайтингу визначається й рівнем освіченості і політичної культури слухачів [4]. Останнім часом за допомогою різних Інтернет-технологій є можливість досліджувати обіцянки політиків на предмет їх подальшого виконання, порівнювати промови, проголошені у різні

періоди діяльності політика тощо. Розвиток технології, з одного боку, дозволяє політику охопити значну аудиторію громадян, а, з іншого, стимулює політичного діяча до уважного ставлення до власних обіцянок і спічрайтингу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Селезнева Л. В. Подготовка рекламного и PR-текста : учебное пособие [Текст] / Л. В. Селезнева. – М. : Российский государственный социальный институт, 2013. – 160 с.
2. Кто пишет речи для Хиллари Клинтон и Мишель Обамы [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://meduza.io/feature/2016/07/27/kto-pishet-rechi-dlya-hillari-klinton-i-mishel-obamy>
3. Збірник промов Президента України Петра Порошенка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://gartua.io.ua/s86703/zbirnik_promov_prezidenta_ukraeni_petra_poroshenka.
4. Денисюк С. Г. Комунікологія : навчальний посібник / С. Г. Денисюк. – Вінниця : ВНТУ, 2015. – 102 с.

Денисюк Анастасія Валентинівна – магістр за спеціальністю «Політологія», Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця, email : anastasiadiadema@gmail.com

Науковий керівник: *Неприцька Тетяна Іванівна* – кандидат політичних наук, доцент кафедри політології та державного управління Донецького національного університету імені Василя Стуса, м. Вінниця

Denysiuk A. V. – Master in Political Science, Vasyl Stus Donetsk National University, Vinnytsia, email : anastasiadiadema@gmail.com

Supervisor: *Nepriyska T. I.* – Ph. D in Political Science, Associate Professor, Vasyl Stus Donetsk National University, Vinnytsia